

”Behind The Mirror”

Perception och tolkning av Blutengel hos deras fans

Josephine Johansson

Göteborgs Universitet
Institutionen för kulturvetenskaper
Kandidatuppsats i musikvetenskap ht 2014
Handledare: Lars Lilliestam

Abstract

This paper strives to answer "What happens to the experience of diehard fans when a group changes an original song?" and the musical example for this are the German group Blutengel and their songs *Behind The Mirror* and *Reich mir die Hand*, which they first performed as symphonic versions at 2012's Gothic meets Klassik in Leipzig, Germany. Theoretically this paper is built on the idea that musical meaning conjures not only from the music itself, but also from the perceiver and the situation.

Through five interviews this paper answers who the informants are, what music means for them and specifically, what the music of Blutengel means for them. The result shows that the informants were acceptant to the musical change, but for some disappointment would occur if the band continued with orchestral instrumentation. The limit for acceptance seems not to lie in musical rearrangement but instead in changed artistic identity.

Keywords: adaption, fandom, musical rearrangement, perception among fans, Blutengel

Innehållsförteckning

1. Introduktion till omarrangering	s. 3
1.1 Syfte och hypotes	s. 4
1.2 Material och tidigare forskning	s. 4
1.3 Avgränsningar	s. 4
1.4 Uppsatsens disposition	s. 5
2. Bandet och stilen	s. 7
2.1 Gothkultur	s. 7
2.2 Vampyrkultur	s. 8
2.3 Blutengel	s. 8
2.4 Gothic meets Klassik	s. 9
2.5 <i>Black Symphonies</i>	s. 10
2.6 Chris och Blutengel tiden efter <i>Black Symphonies</i>	s. 10
2.7 Mottagandet av <i>Black Symphonies</i>	s. 11
2.8 Musikanalys	s. 12
3. Musik och identitet	s. 13
3.1 Människan – komplex och multimodal	s. 13
3.2 Identitet och <i>musikalisk habitus</i>	s. 13
4. Reich mir die Antworten – metod	s. 15
4.1 Att hitta informanter	s. 15
4.2 Att intervjua informanter	s. 16
5. Intervjuerna – svaren	s. 18
5.1 Informant för informant	s. 18
5.2 Vem är informanten?	s. 19
5.3 Vad är musik för informanten?	s. 20
5.4 Vad betyder Blutengels musik för informanten?	s. 25
6. Behind The Answers – analys av informanternas utsagor	s. 32
7. Sammanfattning och diskussion av analysen	s. 36
Källförteckning	s. 38
Bilagor	s. 41
Bilaga 1 – Mail till tillfrågade Helgonanvändare	s. 41
Bilaga 2 – Frågebatteri	s. 41

1. Introduktion till omarrangering

Procol Harum, Metallica, Popical och Blutengel, vad har de gemensamt?

De är alla exempel på grupper och företeelser som omarrangerat musik till versioner med symfoniorkester.

Det tidigaste exemplet jag har hittat när det gäller att göra om instrumenteringen av sina originallåtar är den brittiska rockgruppen Procol Harum, som 1971 spelade med Edmonton Symphony Orchestra under två konserter.¹ Detta spelades in och blev till albumet *Procol Harum Live in Concert with the Edmonton Symphony Orchestra*, som nådde gruppens högsta placering på Billboardlistan, en 5:e plats.² 1999 spelade Metallica in med San Franciscos Symfoniorkester vilket resulterade i albumet *S&M*. Många av Metallicas låtar går med sin komposition väl ihop med ett symfoniskt arrangemang och symfoniorkestern lägger till en ”makaber” och ”spöklik” atmosfär.³ I Göteborgs nutid arrangeras Popical flera gånger per år, ett arrangemang med Göteborgs Symfoniker där popartister som Weeping Willows (november 2014) framför sina låtar med symfoniorkester inför publik.⁴

Ambitionen med denna uppsats att undersöka om och hur upplevelsen av musiken ändras när en grupp gör om originallåtar. Uppsatsen riktar sig inte in mot ”klassisk” musikanalys, utan tar fasta på informanternas egna berättelser. Musikforskaren och psykologen Even Ruud skriver att de skildringar som finns i dennes bok *Musikk og identitet* är berättelser om musik och musikupplevelser, men samtidigt är de berättelser om identitet och hur informanten ser på sig själv.⁵

Många undersökningar om människors fritidsaktiviteter i västerlandet visar att musik är en av de saker som människan helst ägnar sig åt.⁶ Musiketnologerna Lundberg och Ternhag skriver att det troligen finns ”ett grundläggande behov hos människan att ägna sig åt musik”.⁷ Strävan att kategorisera och beteckna skriver Lars Lilliestam (professor i musikvetenskap) är ”en spontan, naturlig och djupt mänsklig aktivitet”. Hur informanten sedan kategoriserar beror på vilket förhållande denne har till musiken. Generellt gäller ju närmare man är musiken och ju större betydelse den har för en, desto finare kategorisering.⁸

---

¹ 1969 komponerade Jon Lord från Deep Purple *Concerto for Group and Orchestra* vilken är ett möte mellan rock och symfoniorkester och faller inte in under omarrangering av originallåtar, läs vidare recensionen på allmusic.com.

² Angående albumet *Procol Harum Live in Concert with the Edmonton Symphony Orchestra* från ESOs egen sida.

³ Recension av Gina Boldman på allmusic.com.

⁴ Recension av Fredrik van der Lee på GPs sida, om Popical med Weeping Willows.

⁵ Ruud, Even (2013), *Musikk og identitet*, Universitetsforlaget, Oslo, s 253

⁶ Lundberg, Dan, Ternhag, Gunnar (2002), *Musiketnologi En introduktion*, Gidlunds förlag, Möklinta, s 24

⁷ Ibid

⁸ Lilliestam, Lars (2006), *Musikliv Vad människor gör med musik – och musik med människor*, Bo Ejeby Förlag, Göteborg, s 198

Exemplet i denna uppsats blir gruppen Blutengel och deras sånger *Reich mir die Hand* och *Behind The Mirror*, vilka spelades med en helt annan instrumentering under festivalen Gothic meets Klassik (2012). Den ändrades från elektronisk till klassisk symfoniorkester vilket resulterade i albumet *Black Symphonies* (2014).

1.1 Syfte och hypotes

Vid uppsatsens början var mitt syfte att visa hur Blutengel fans upplever musiken och varför de upplever den på ett visst sätt, när musiken förändras. Jag arbetade med frågeställningen ”Vad händer med upplevelsen hos inbitna fans när en grupp ändrar en originallåt?” och exemplifierade med ovan nämnda låtar av gruppen Blutengel, vilka har gjort om flera av deras låtar med symfoniorkester istället för elektronisk instrumentering.

Min pågående hypotes var att upptäcka starka reaktioner på omarrangeringen hos fansen (informanterna). Jag hade förväntat mig att få starka reaktioner, i stil med att ”Jag älskar det här” eller ”Jag avskyr det”. Istället avslöjade intervjuerna mindre stelbenta hållningar, där flera uttrycker att den symfoniska versionen är okej eller att de inte har någon speciell uppfattning kring den.

Uppsatsens omarbetade syfte är att visa på hur musik används, skapar mening och identitet hos mina informanter. Gemensamt för dem är musikintresset de har för gruppen Blutengel. I kapitel 7 kan man läsa vidare om möjliga anledningar till att min första frågeställning inte besvarades i den utsträckning jag förväntat mig.

1.2 Material och tidigare forskning

Studier som undersöker människors användande och attityder till musik har på senare år grott upp. Några av dessa är *Musiken och jag* (Bossius & Lilliestam, 2011), Eva Kjellanders arbete *Jag och mitt fanskap. Vad musik kan betyda för människor.* (2013) och även det pågående arbetet magisterstudenten (vid GU) Jessica Axelsson för runt Broder Daniel och dennes fans. Even Ruud visar i *Musikk og identitet* (1997) hur människor använder sig av musik för att berätta sin historia och visa sin identitet. Alf Gabrielssons studie *Starka musikupplevelser* (2013) är full av berättelser från informanter angående musikupplevelser och har ett massivt material (med mer än 1300 olika berättelser).

Mycket av ovan nämnd forskning har använts som sekundärlitteratur för denna uppsats samtidigt som en del böcker kring gothkulturen också skummats i för att få en uppfattning om denna subkultur. En bok med svensk författare är Fyhrs *De mörka labyrinterna. Gotiken i litteratur, film, musik och rollspel* vilken ger en bred historisk förklaring över Goth kulturen⁹, främst inom litteraturen. Steele och Parks *Gothic: dark glamour* behandlar goth mer utifrån

---

⁹ Fyhr kallar ”goth” nästan uteslutande ”gotik” i sin avhandling.

hur den yttrar sig visuellt, medan Brill skriver runt sexualitet och kön inom goth i *Goth Culture Gender, sexuality and style*. Slutligen har Kuhnles tyska gothlexikon *Gothic-Lexikon The Cure, Bauhaus, Depeche Mode & Co: Das Lexikon zu Dark Wave und Black Romantic* varit intressant att titta igenom.

1.3 Avgränsningar

För uppsatsen valde jag endast två låtar och deras symfoniska versioner för att exemplifiera musiken i uppsatsen och diskutera låtarna specifikt i intervjuerna. Dessa låtar framfördes både på festivalen Gothic meets Klassik och på albumet *Black Symphonies*, låtarnas sång i originalversionerna består till större delen av frontsångaren, Chris Pohl. Dessa kriterier gav följande tre låtar att välja mellan: *Nachtbringer*, *Behind The Mirror* och *Reich mir die Hand*. Då jag endast valde två av dessa föll valet på *Behind The Mirror* då den är med engelsk text, är i ett långsamt tempo och endast har Chris Pohl som sångare, samt *Reich mir die Hand* då den är med tysk text, har ett snabbt tempo (förhållandevis) och har kvinnostämmor tillsammans med frontsångaren.¹⁰

Som kriterier för informanterna jag sökt till uppsatsen ville jag från början ha sex stycken informanter, över 18 år och över en jämn könsfördelning. Informanterna skulle också bo i Göteborgstrakten då jag ville genomföra intervjuer öga mot öga. Mina informanter skulle också ha lyssnat på Blutengel från 2009 tills idag samt hört de symfoniska versionerna av exempellåtarna.¹¹ I slutändan fick jag fem stycken informanter, alla kvinnor mellan 18-27 år och bosatta över Sverige.

Då denna uppsats riktar in sig på upplevelsen hos informanterna är inte en vanlig musikanalys, i stil med parametrar som harmoni, instrumentering, rytm, melodi och text lika relevant. En mindre musikanalys för att förklara hur musiken låter och vad den är, kommer dock med. Denna analys undersöker eventuella skillnader mellan originalversionen och den symfoniska versionen av de två exempellåtarna.

1.4 Uppsatsens disposition

Efter detta inledningskapitel följer ett kapitel om gothstilen, vampyrtematik, Blutengel och hur *Black Symphonies* togs emot. Kapitel 3 beskriver teorier och kapitel 4 är inriktat mot metod, hur jag gjorde för att hitta och intervjua informanter. I kapitel 5 presenteras svaren från intervjuerna och i kapitel 6 följer analys av dessa svar. Kapitel 7 sammanfattar och diskuterar

---

¹⁰ *Reich mir die Hand* är också den låt som fick mig att börja lyssna på Blutengel. Denna personliga preferens bör dock inte göra mycket då jag använder mig av metoder runt musikanalys samt intervjuer, vars svar inte jag kan påverka. Jag lägger heller inget eget medvetet värderande runt versionerna i uppsatsen, drivkraften är helt enkelt att se skillnader i musiken och hur dessa uppfattas av fansen.

¹¹ Den äldsta låten släpptes 2009, därav detta årtal som kriterium.

analysen. I kapitel 7 förhåller jag mig också lite kritisk till min metod och arbetssätt då resultatet inte blev det jag förväntat mig.

Jag vill också passa på att tacka alla mina informanter, utan er, inget material och ingen uppsats. Tack också till ni som på olika sätt hjälpt och stöttat mig under processen, och tack till mina kurskamrater för intressanta diskussioner. Det sista tacket går till min handledare Lars Lilliestam, för värdefull handledning och många råd under arbetets gång.

2. Bandet och stilen

2.1 Gothkultur

Under detta stycke vill jag passa på och kort beskriva den så kallade Gothkulturen. På Blutengels officiella facebook-sida har de beskrivits ”Gothic”.¹² När det kommer till att översätta det engelska uttrycket ”gothic” har jag valt att översätta det till ”goth” eftersom uttrycket ”gotik” främst har använts inom litterär tradition.¹³

Gothsubkulturen utvecklades under sent 1970-tal som en utväxt från punken. Gothen hade sin popularitetshöjdpunkt runt 1980-1985, och fick en signifikant revival i slutet av 1990-talet.¹⁴ En subkultur definieras normalt som en grupp av yngre människor vilka är i opposition till den dominerande kulturen.¹⁵ Musiken inom goth beskrivs ursprungligen förgrunda en stämmingsfull atmosfär med inåtvänd text. Inom goth rocken är melankoli och ”det makabra” centrala teman.¹⁶

Under 1990-talet skiftar gothkulturen sitt centrum från Storbritannien till Tyskland. I Tyskland har gothen växt mycket större än något annat land och influerar till och med mainstream-kulturen.¹⁷ Brill skriver att uppe i Skandinavien finns det främst en stark metal-tradition. Hybridgenren goth metal utvecklades här under mitten av 90-talet, med finska gruppen Nightwish som föregångare.¹⁸

Gothen idag är en musikalisk mix av olika, samexisterande stilar som den gitarr-baserade post-punken eller goth rocken och elektroniska genrer som new wave och dark wave.¹⁹ Goth-musiken har alltså flera underkategorier som musikaliska förgreningar. Dessa är goth rock, darkwave, goth metal, electro, medeltidsmusik, keltisk/irländsk folkmusik, avantgarde och S/M-musik.²⁰

Runt 1970 börjar musikartister klä sig i svart samtidigt som de knyter an till goth kulturen inom litteratur och film.²¹ Redan inom post-punken på 1980-talet hade goth anhängarna blek

---

¹² Blutengels officiella facebook-sida.

¹³ Fyhr, Mattias (2009), *De mörka labyrintherna. Gotiken i litteratur, film, musik och rollspel*, Ellerströms, Lund, s 11

¹⁴ Steele, Valerie, Park, Jennifer (2008), *Gothic: dark glamour*, Yale University Press, New York, s 7

¹⁵ Ibid s 33

¹⁶ Ibid s 117f

¹⁷ Brill, Dunja (2008), *Goth Culture Gender, sexuality and style*, Berg, s 4

¹⁸ Ibid s 7

¹⁹ Ibid s 11

²⁰ Kuhnle, Volkmar (1999), *Gothic-Lexikon The Cure, Bauhaus, Depeche Mode & Co: Das Lexikon zu Dark Wave und Black Romantic*, Lexikon Imprint Verlag, Berlin, s 5f.

²¹ Fyhr, Mattias (2009), *De mörka labyrintherna. Gotiken i litteratur, film, musik och rollspel*, Ellerströms, Lund, s 122

sminkning och svarta kläder.²² Goth kulturen har också flera förgreningar när det kommer till kläder och utseende, allt från cyber via emo till viktoriansk goth.

2.2 Vampyrkultur

Detta stycke aspirerar inte på att ge en grundlig genomgång av vampyrkulturen och hur den yttrar sig inom olika kulturformer. Däremot följer en del exemplifieringar för att överskådligt beskriva ett område som många av mina informanter finner fängslande.

Gothkulturen hämtar inspiration från gothlitteratur och film.²³ Naturligt förekommande är en hel del olika yttringar och berättelser rörande vampyrer och skräck med författare som Edgar Allan Poe, Bram Stoker och Anne Rice. Rice skrev 1976 *Interview With the Vampire* där vampyrerna i boken klär sig som gothrockarna skulle göra några år senare.²⁴ Inom filmens värld finns många olika skildringar, från *Nosferatu* (1922) och *Fright Night* (1985) till *Queen of the Damned* (2002) och *Twilight* (2008).

1991 kom rollspelet *Vampire: The Masquerade* vilket räknas som ett av de största gotiska rollspelen som kom på 90-talet.²⁵ Inom goth scenen är detta rollspel mycket omtyckt.²⁶ I denna värld är spelaren på ”mörkrets” sida, men man behöver inte vara en ”ond” vampyr.²⁷ Detta vampyrbaserade rollspel följdes av dataspelen *Vampire: the Masquerade – Redemption* (2000) och *Vampire: the Masquerade – Bloodlines* (2004).

Från rollspelet *Vampire: The Masquerade* baserades tv-serien *Kindred: The Embraced* som endast gick en säsong 1996. Efter denna har många vampyr-tv-serier följt, till exempel *True Blood* (2008-2014), *The Vampire Diaries* (2009-) och *The Originals* (2013-).

2.3 Blutengel

Blutengel skapades i Tyskland 1998 av Chris Pohl, då hans tidigare band *Seelenkrank* stött på avtalsenliga och rättsliga problem vilket tvingade honom till att avsluta projektet. Förutom Pohl själv som huvudsångare, figurerar Ulrike Goldmann som kvinnlig sångerska. Texterna är på tyska och engelska, och berör teman som kärlek, passion och romantik.²⁸ Läser man på Blutengels officiella facebook-sida, kan man lägga till att Blutengels musik också berör

²² Brill, Dunja (2008), *Goth Culture Gender, sexuality and style*, Berg, s 3

²³ Steele, Valerie, Park, Jennifer (2008), *Gothic: dark glamour*, Yale University Press, New York, s 7

²⁴ Fyhr, Mattias (2009), *De mörka labyrintherna. Gotiken i litteratur, film, musik och rollspel*, Ellerströms, Lund, s 125

²⁵ Ibid s 147

²⁶ Kuhnle, Volkmar (1999), *Gothic-Lexikon The Cure, Bauhaus, Depeche Mode & Co: Das Lexikon zu Dark Wave und Black Romantic*, Lexikon Imprint Verlag, Berlin, s 306

²⁷ Fyhr, Mattias (2009), *De mörka labyrintherna. Gotiken i litteratur, film, musik och rollspel*, Ellerströms, Lund, s 147

²⁸ Biografi om Blutengel på allmusic.com.

romantiska skräckhistorier om vampyrer, döden och strävan efter evigt liv.²⁹ Blutengel är tyska för ”blod ängel” och ordet blod är vanligt förekommande i goth bandnamn. Det är också väsentligt i goth-sångtexten såväl som goth lyriken.³⁰

Vilken genre bör Blutengel räknas till? På allmusic.com kan man läsa att Blutengel räknas till ”Electronic” och ”Pop/Rock” genrerna. Deras stilar (eng. styles) skrivs till ”Club/Dance”, ”Alternative/Indie Rock”, ”Goth Rock” och ”Industrial Dance”.³¹ Blutengel själva beskriver genren som Gothic.³² Tittar man på genrebeskrivningarna för de olika albumen på deras egen sida, benämns det ”Gothic/Pop” för albumen innan Black Symphonies (vilket benämns ”Gothic/Orchestral”). Deras nyaste album benämns bara ”Gothic”.³³

2.4 Gothic meets Klassik

Hösten 2012 i Leipzig (Tyskland) var första gången festivalen Gothic meets Klassik arrangerades. Denna sträckte sig över två dagar, den första uppträdde fem band med deras vanliga musik och ”vanliga” versioner. Dessa band var Chrom, Rabia Sorda, Staubkind, Blutengel och VNV Nation.³⁴ Den andra dagen medverkade Staubkind, Blutengel och VNV Nation, men istället för deras normala instrumentering var sångarna ackompanjerade av en mindre symfoniorkester.³⁵ Efter att ha tittat på Youtube-videos från dag 2, ser antalet orkestermedlemmar ut att röra sig runt cirka 40-45.

För Blutengel verkar det ha varit en känslomässigt stark upplevelse, recensionen av festivalen jag tittat på beskriver följande:

“The audience could clearly note how Chris Pohl and Ulrike Goldmann were moved by the enthusiasm and the intoxicating moment which in spite of the long stage experience drew the audience nearer to them.”³⁶

I en fanbaserad intervju svarar Chris Pohl på frågan om hur han fått idén att göra ett klassiskt album så här:

”Weil das Gothic Meets Klassik das intensivste Erlebnis meiner Karriere war...”³⁷

(Översatt: ”Eftersom Gothic Meets Klassik var den mest intensiva upplevelsen under min karriär...”)

---

²⁹ Bandinformantion på Blutengels officiella facebook-sida.

³⁰ Kuhnle, Volkmar (1999), *Gothic-Lexikon The Cure, Bauhaus, Depeche Mode & Co: Das Lexikon zu Dark Wave und Black Romantic*, Lexikon Imprint Verlag, Berlin, s 36f

³¹ Biografi om Blutengel på allmusic.com.

³² Bandinformantion på Blutengels officiella facebook-sida samt Informationssida kring deras album på blutengel.de.

³³ Informationssida kring Blutengels album på blutengel.de.

³⁴ Recension av Gothic meets Klassik, dag 1, från musikmagasinet Reflections of Darkness.

³⁵ Recension av Gothic meets Klassik, dag 2, från musikmagasinet Reflections of Darkness.

³⁶ Ibid

³⁷ Intervju med Chris Pohl, frågor ställda av fans, upplagd på blutengel-fanblog.de.

I nästa avsnitt följer kort om albumet som Gothic meets Klassik blev startskottet för.

2.5 *Black Symphonies*

Detta album släpptes 2014 och består totalt av 12 låtar, varav låten *Krieger* skrevs speciellt för albumet. Studioproduktionen reproducerar ljudet av en full symfoniorkester, vilket tar ljudbilden ett steg längre från Gothic meets Klassik.³⁸ De låtar som gruppen arrangerat om sträcker sig från 2001 med *Seelenschmerz* till albumet Monument från 2013 med låtarna *You Walk Away*, *Kinder Dieser Stadt*, *Die Zeit* och *Monument*.

Vid frågan om hur Pohl har valt ut låtarna som omarrangerades för *Black Symphonies* (frågan ställt i forumet på Blutengels egen sida), svarar han så här:

“die auswahl habe ich so gemacht, weil diese songs für mich am geeignetsten schienen.....”³⁹

(Översatt: ”urvalet har jag gjort så, eftersom dessa sånger tycktes för mig mest lämpliga.....”)

När han får frågan om det kommer ytterligare ett klassiskt album, svarar han följande:

”Kann ich nicht sagen... och denke nicht aber wer weiss... Momentan ist meine ”Klassik Lust” erstmal gestillt...”⁴⁰

(Översatt: ”Kan jag inte säga... och tror inte det men vem vet... För tillfället är min ”Klassiska Lust” första gången stillad...”)

2.6 Chris Pohl och Blutengel efter *Black Symphonies*

Chris Pohl är inte bara engagerad i Blutengel. Ett annat projekt han efter *Black Symphonies* ägnade sig åt resulterade i albumet *The Lonely Soul Experience: Path Of Blood*. Enligt albumbeskrivningen kom detta album då han fortfarande var fascinerad av ljudet som bara en full orkester kan ge. Detta i kombination med hans intresse för fantasy-film och datarollspel samt musiken i dessa fick honom att producera sitt eget symfoniska epos.⁴¹

På frågan om vart Pohl och hans musik är på väg att utvecklas åt (ställd i Blutengels frågeforum hösten 2014), om det kommer bli åt det klassiska hållet, en ny stil eller återgå till Blutengels gamla ljud svarar han så här:

---

³⁸ Informationssida kring albumet *Black Symphonies* på blutengel.de.

³⁹ Forum där man kan ställa frågor till Chris Pohl, på blutengel.de.

⁴⁰ Intervju med Chris Pohl, frågor ställda av fans, upplagd på blutengel-fanblog.de.

⁴¹ Informantion kring albumet *Path of Blood* från outoflineshop.de.

”klassisch wird es nicht.... ich mache immer das, wozu ich lust habe....“⁴²

(Översatt: “klassiskt är det inte... jag gör det, som jag har lust till...”)

Deras senaste släppta singel *Asche zu Asche* (november 2014), beskrivs kännas igen tillbaka till deras tidiga år. Musiken beskrivs ha kraftfulla elektroniska beats, mörk och lätt förvrängd sång samt en mix av klubbjud, olycksbådande atmosfär och en mäktig melodi. Beskrivningen av singeln fortsätter också med att säga att Chris Pohl hyllar Blutengels första år, men med en modern touch.⁴³

2.7 Mottagandet av *Black Symphonies*

En av de få recensionerna jag hittat av *Black Symphonies* på internet är från musikmagasinet Side Lines sida.⁴⁴ Denna recension fokuserar på instrumenteringen:

“The melancholy play of the violin, cello and viola are very sensitive. The bombast of some percussion injects some kind of epic touch while the piano play reinforces the neo-classical character of the recording.”

Recensionen skriver om hur originalen har blivit genomarbetade för att passa in i ett artistiskt och rent orkesterformat. Den största svårigheten var dock att hitta en balans mellan orkestern och sångarna. Recensionen skriver om Goldmann att hennes röst passar utmärkt för detta, men att Pohl själv inte har den mest typiska rösten för ett verk med symfoniorkester. Detta fungerar dock med de kvinnliga uppbackningarna sångmässigt, enligt recensenten. Recensenten skriver också kort om *Reich mir die Hand*, och hen är djupt imponerad av adaptationen som gjorts.⁴⁵

En annan recension börjar med att beskriva hur vampyrkulturen ändrats i samhället från Stokers och Rices vampyrer till de mer samhällsassimilerade vampyrerna i serier som *True Blood* och filmen *Twilight*. Recensenten drar parallellen till Blutengel, vilket skulle kunna ses som rösten för ”Nattens imperium” och skriver att *Black Symphonies* var ett logiskt steg för både Blutengel och även för resten av goth scenen. Recensionen avslutas med att säga att nästa steg skulle vara att ”invite real singers”.⁴⁶

På köpsajten amazon.com fanns det två recensioner av albumet, båda gav 5 av 5 stjärnor och båda recensenterna (och konsumenterna) beskriver hur de älskar albumet:

“I cannot express how much I love this album. Blutengel did a phenomenal job of reworking their original songs and setting them to a symphony. Even if you're not typically a fan of orchestral music, I highly recommend this album. Chris and Ulrike's vocals are spot-on, and all of the music flows wonderfully. Every single

⁴² Forum där man kan ställa frågor till Chris Pohl, på blutengel.de.

⁴³ Informationssida kring singeln *Asche zu Asche* på blutengel.de.

⁴⁴ Denna sida kraschar i skrivande stund, men med en snabb print screen har jag kunnat hämta recensionen.

⁴⁵ Recension av *Black Symphonies* från magasinet Side Line.

⁴⁶ Recension av *Black Symphonies* från musikmagasinet Reflections of Darkness.

track can rival their originals. Some may even be better!” (Recensent LoriDarlene, 2014-04-18)

“I absolutely loved this album. It combined two of my favorite things: Blutengel and classical. I have it on repeat!” (Recensent Samantha, 2014-03-05)⁴⁷

2.8 Musikanalys

Nedan följer en kortare musikanalys för de båda låtarna samt deras symfoniska versioner. Det jag har valt att analysera låt för låt är:

- struktur, tonart, tempo, låtens längd, antal sångare och ”sound”

Andra faktorer som text och harmoni, har inte tagits med då min uppfattning är att de inte ändrats särskilt mellan de olika versionerna.

Originalversionen av *Reich mir die Hand* går i A $\flat$ moll, är 3:25 lång och har ett tempo på 126 slag/minut. Den symfoniska versionen har höjts ett halvt tonsteg till A moll och förlängts till 3:55. Tempot är det samma. Strukturen i de båda versionerna är förhållandevis lika, introt och outrot är längre i den symfoniska versionen. Det är mer sång i den symfoniska och här ges också den kvinnliga stämman större utrymme. Bridgen mellan andra versen och andra refrängen skiljer sig i sin instrumentering, i originalet är den samma de 8 takterna igenom, men i den symfoniska byggs instrumenteringen på för att vara full i refrängen.

Originalversionen av *Behind The Mirror* går i F $\sharp$ moll, är 5:58 lång och har ett tempo på 80 slag/minut. Den symfoniska versionen har samma tonart och tempo, men har förlängts till 6:15. Strukturen mellan dessa versioner är väldigt lika, det har bara tillkommit 4 takter i den symfoniska innan första versen. Instrumenteringen och vilka instrument som ligger i fokus varierar, i originalet varierar kompet från att vara raka synttrummor till att ha tagits bort och istället hörs ett mer uttonande ljud som glider över en oktav upp och ner. I den symfoniska finns en del ”cymbalsug”⁴⁸, i refrängen turas stråk- och blåssektionen om att ha hand om kompet och här används mer påbyggnad av instrumenteringen än i originalet. I den symfoniska har den manliga stämman tagits bort, istället förekommer viss dubbling av huvudsångarens röst.

---

⁴⁷ Köpsida för albumet *Black Symphonies* på amazon.com.

⁴⁸ Som exempelvis precis innan refräng 01:13-01:15.

3. Musik och identitet

3.1. Människan – komplex och multimodal

En av de grundläggande tankarna bakom arbetet med denna uppsats är att processen där musikens mening uppstår är multimodal. Gabrielsson skriver att ”varje musikupplevelse är knuten till en viss människa i en viss situation”, ett musikstycke kan upplevas helt olika informanter emellan.⁴⁹ Även för en enskild person kan samma musikstycke upplevas olika, då beroende på situation.

Modellen musik – människa – situation försöker förklara hur mening uppstår för människan. Musiken är i denna modell och uppsats på förhand given, den är i första hand Blutengel. Människan är de informanter som delat med sig av sina berättelser. Sista enheten, situation, förklaras i viss mån av informanterna. Bossius & Lilliestam skriver att:

”En grundläggande premis om man vill förstå musikens och musikupplevelsernas funktion och betydelse för människor är att man sätter in dem i deras kulturella och sociala sammanhang.”⁵⁰

3.2 Identitet och *musikalisk habitus*

Habitus är ett begrepp ursprungligen från sociologen Pierre Bourdieu vilket Bossius och Lilliestam utvecklat inom sitt forskningsområde till *musikalisk habitus*. Detta har de definierat enligt följande:

”en produkt av en människas uppväxt, erfarenheter, ursprung, familjebakgrund, kamrater och umgänge och närmiljöns förutsättningar och erbjudanden. En musikalisk habitus innebär att man har utvecklat en smak eller avsmak för vissa sorters musik, en vana vid att förstå och tolka vissa sorters musik och kanske även en förmåga att utföra musikaliska handlingar, som till exempel att sjunga eller spela ett instrument.”⁵¹

På grund av urvalet för uppsatsen, vet jag att Blutengel är en del av informanternas musiksmak. Man kan undra hur denna smak framkommit och detta kan begreppet *habitus* hjälpa till att utreda. Mina informanter är unga vuxna och den musiksmak de utvecklat under tonårstiden torde följa efter denna och utgöra en viktig del av både deras kollektiva och individuella identitet.⁵² Att skilja sig från ”de andra” är ett sätt att avgränsa sin individualitet

---

⁴⁹ Gabrielsson, Alf (2013), *Starka musikupplevelser*, Gidlunds förlag, Möklinta, s 516

⁵⁰ Bossius, Thomas, Lilliestam, Lars (2011), *Musiken och jag. Rapport från forskningsprojektet Musik i Människors Liv*, Bo Ejeby Förlag, Göteborg, s 241

⁵¹ Ibid s 293

⁵² Lundberg, Dan, Ternhag, Gunnar (2002), *Musiketnologi En introduktion*, Gidlunds förlag, Möklinta, s 25

och detta kan man göra med att ha en viss smak, vilket Bourdieu visat i sina undersökningar mellan smak och social tillhörighet.⁵³

Bossius och Lilliestam skriver att i den moderna världen idag, måste människan reflektera över sin identitet och skapa samt omskapa sig själv. Ruud förklarar skapandet av identitet något annorlunda: identitet är något som människan skapar genom de historier hon berättar om sig själv från viktiga minnen och upplevelser.⁵⁴ Oavsett vad man lägger i identitetsskapandets process, kan musiken vara ett redskap, vilket människan kan skapa, markera, reparera, konfirmera och upprätthålla sin individuella identitet.⁵⁵

Genom att intervjua människor om deras förhållningssätt till musik hoppas jag också kunna se hur de väljer att representera sig, hur de skapar sin egen identitet. Att prata om sin egen musiksmak och sin relation till musik är i förlängningen att prata om sig själv och hur man vill framstå inför andra.⁵⁶ Ruud skriver ”Säg mig vilken musik du gillar... ‘ och jag ska *inte* påstå vem du är”, utan istället genom att låta informanterna berätta om sina musikminnen och vilka artister samt genrer hon identifierar sig med, kan man få en tydligare bild av var människan kommer ifrån, vart hon är på väg och vad som är viktigt för henne i livet.⁵⁷

---

⁵³ Ruud, Even (2013), *Musikk og identitet*, Universitetsforlaget, Oslo, s 152

⁵⁴ Ibid s 15f

⁵⁵ Bossius, Thomas, Lilliestam, Lars (2011), *Musiken och jag. Rapport från forskningsprojektet Musik i Människors Liv*, Bo Ejeby Förlag, Göteborg, s 206f

⁵⁶ Ibid s 208

⁵⁷ Ruud, Even (2013), *Musikk og identitet*, Universitetsforlaget, Oslo, s 17

4. Reich mir die Antworten⁵⁸ – metod

4.1 Att hitta informanter

Det första stället jag letade informanter, var via alternativforumssidan Helgon.net. På inloggningssidan finns följande att läsa:

VÄLKOMMEN TILL HELGON

Tanken är att Helgon skall vara ett community för människor med alternativa kläd- och musikstilar som synthare, gothare, hårdrockare, punkare och närliggande stilar.

Vår primära målgrupp ligger mellan 16 och 40 år och Helgon är därför huvudsakligen anpassad därefter.

När man själv loggat in, kan man söka på medlemmar och deras musiksmak och jag sökte på ”boende i Västra Götaland” plus Blutengel som musikfavorit⁵⁹ och fick runt 30 stycken träffar. Jag skickade ut mail till totalt 16 stycken (dessa hade varit inloggade de två senaste månaderna, att maila de mer inaktiva såg jag inte som någon idé). Denna mycket snäva metod resulterade i några svar där de tillfrågade inte tyckte de hade lyssnat tillräckligt samt en informant, Madeleine, som tyckte arbetet var spännande och gärna ville hjälpa till. Madeleine ingick till slut i mitt material även om hon inte fyllde alla kriterier jag satt upp.⁶⁰

Jag postade en tråd i goth-forumet (under musik) på Helgon, där jag fick ett svar i tråden vilket ledde till en intervju via mail med Esmeralda. Jag postade också dagboksinslag på Helgon med titeln ”Söker informanter” vilket jag inte fick något svar på.

Här valde jag att utvidga min sökarena till att omfatta det kontaktnät jag har på facebook, först postade jag sökstatus på min egen loggsida som två av mina vänner delade. Jag postade också en sök-annons på Blutengel Sweden Communitys sida, där jag fick tag på två intresserade, Rakel och Janny. Jag frågade också runt bland vänner och bekanta om de kände någon, vilket ledde till informanten Jennifer.

Några fler sökfält inkluderades, jag postade också i synth-forumet (under musik) på Helgon och satt upp några flygblad där jag sökte efter informanter.

---

⁵⁸ Fritt översatt till ”Ge mig svaren”.

⁵⁹ Man bör dock känna till att det går att skriva en stor mängd olika grupper och artister som musikfavorit, tanken med att ha detta som sökkriterium var att de som skrivit både reflekterat och står öppet för sin musiksmak.

⁶⁰ Kriterierna finns att läsa under avsnitt 1.3 Avgränsningar.

4.2 Att intervju informanter

När jag i min arbetsgång kommit fram till att jag skulle göra kvalitativa intervjuer, kom också insikten om att jag för första gången skulle intervju verkliga människor. Enligt Trost lämpar sig kvalitativa intervjuer bättre när man är intresserad av att ”t.ex. försöka förstå människors sätt att resonera eller reagera”.⁶¹ Tidigare uppsatsstudier har jag bedrivit med hjälp av olika analysverktyg, så att intervju var nytt, spännande och en stor smula skräckinjagande för mig.

Intervjuerna beräknades ta runt 30 minuter, vilket förstås berott på hur väl jag lyckats ställa frågor och hur mycket informanterna har haft att berätta. Intervjuernas reella längd blev från 20 minuter upp till 44 minuter. Målet var att få informanterna att diskutera. För att mina informanter skulle känna sig så bekväma som möjligt, fick de i så stor utsträckning som möjligt, välja plats och tidpunkt.

Min första informant, Esmeralda, intervjuade jag via mail på Helgon. Mailandet pågick ungefär en månad under varierad intensitet.

De informanter som intervjuades öga mot öga, Jennifer och Madeleine, intervjuades på ett kafé respektive ett bibliotek. Båda miljöerna var relativt avskilda och tysta. Intervjuerna spelades in med diktafon.

De två informanter som jag fann via Blutengel Sweden Community, Rakel och Janny, intervjuades via Skype. Här såg endast informanterna mig, jag såg inte deras bild. Ljudet spelades in med ett tillägsprogram, MP3 Skype recorder. Jag såg till att vara så ostörd som möjligt och ha hörlurar så att informanterna skulle känna att det de sa var mellan oss.

Själva intervjufrågorna har ställts runt ett frågebatteri och följer med som bilaga i slutet av denna uppsats. Frågebatteriet försöker täcka upp runt identitet och *habitus*, och också behandla informanternas upplevelse av musiken. Viktigt för att få så mycket kvalitativ information som möjligt är att vara följsam, vaken och nyfiken i intervjuerna. Trost skriver också att man inte ska besvara den man intervjuar med alltför många frågor,⁶² vilket jag försökt ta fasta på och lyssna följsamt på mina informanter och ställa ”rätt” frågor istället för många. Man ska också ställa enkla och raka frågor,⁶³ vilket jag upplevde som svårt även om jag arbetat runt mitt frågebatteri i intervjuerna.

Frågebatteriet har fungerat som vägledning under intervjuerna och en del av frågeställningarna har jag tagit från Bossius & Lilliestams forskningsprojekt *Musik i Människors Liv* (2007-2010) då jag funnit de relevanta för min egen studie.

Jag har också transkriberat intervjuerna som ligger till grund för arbetet och vilka försöker svara på mina frågeställningar. Vid transkriberingen har jag valt att behålla mycket av det talspråkliga uttrycket, till exempel har ord som ”nånting”, ”sånt” och ”dom” behållit sin talspråkliga form. Uppenbara uppbackningar som ”okej” och eh-ljud har tagits bort.

---

⁶¹Trost, Jan (1993), *Kvalitativa intervjuer*, Studentlitteratur, Lund, s 13

⁶²Ibid s 25

⁶³Ibid s 49

Nedan kodningar har använts vid transkriberingen:

... = en kortare paus

[Skratt] = när någon skrattar

[Blutengel] = som förtydligande när informanten till exempel sagt ”dom” och avser det inom klammerparantesen, i detta exempel Blutengel

Mina fem informanter har getts fingerade namn och angetts könstillhörighet. Utbildningsgrad redovisas också under avsnitt 5.1. Vissa informanter har själva valt ett namn, andra har låtit mig själv välja. Informanterna har fått läsa igenom den transkriberade intervjun och godkänna samt eventuellt ändra något. I något fall har vissa saker omformulerats, för att inte rucka på informantens anonymitet.

Vissa typer av frågor har använts som Trost håller ett varnande finger för, i mitt fall hypotetiska frågor och retrospektiva frågor. De hypotetiska frågorna anser Trost vara luriga då det blir mitt sätt som intervjuare att ställa upp scenariot. Verklighetsbilden jag har kanske inte överensstämmer med informantens bild. I mina intervjuer föll det sig dock naturligt att fråga om hypotetiska scenarion, till exempel: ”Om Chris hade fortsatt med det klassiska för Blutengel, hur hade du reagerat?”. Retrospektiva frågor har kommit då intervjuerna berört första gången informanten kommit i kontakt med en viss låt eller musik och då får man komma ihåg att svaret lätt blir hur den intervjuade ser på det som hänt nu idag.⁶⁴

---

⁶⁴ Trost, Jan (1993), *Kvalitativa intervjuer*, Studentlitteratur, Lund, s 51f

5. Intervjuerna – svaren

Detta avsnitt ska redovisa vad som sagts under intervjuerna. Först följer en kort sammanfattning av informanterna. Efter det redovisas intervjuerna runt följande översiktliga forskningsfrågor:

- Vem är informanten?
- Vad är musik för informanten?
- Vad betyder Blutengels musik för informanten?

Under dessa finns de delar i frågebatteriet att läsa som är relevant för den översiktliga frågan och varje del i frågebatteriet redovisas separat.

5.1 Informant för informant

I detta avsnitt presenteras informanterna och deras utbildning. Även andra saker som inte redovisas i avsnitt 5.2–5.4 följer här nedan.

Esmeralda: Påbörjade en praktisk gymnasieutbildning, men hoppade av. Ingen musikalisk utbildning, men lyssnar mycket på musik.

”men jag lyssnar mycket på musik och vill påstå att jag ändå kan rätt så mycket om det”

Esmeralda har funderingar på att lära sig spela synth och har många runt sig som spelar instrument. Hon skriver också:

”Jag är ganska bra på att skriva också, så låttexter skulle med kunna vara något.”

Jennifer: Har gått gymnasieutbildning, estetiskt program med inriktning bild. Ingen musikalisk utbildning, utan är som hon säger ”självlärd”.

”Ja, jag sitter hemma och jag... lyssnar själv och lär mig det jag kan om musiken.”

Jennifer spelar inget instrument, utan skriver mycket.

”jag hade velat om jag hade kunnat men... jag spelar väl inget så, jag skriver ju mycket, så det är ju mycket mer, viktigare för mig med texten i en låt egentligen.”

Jennifer har också gått bild-estet, men kan ändå tycka att i en musikvideo är musiken det primära:

”jag tittar ju hellre på en bra låt med dålig video i och för sig, än en dålig låt med bra video.”

Madeleine: Har gått samhällsvetenskapligt gymnasieprogram med inriktning mot kultur samt läst ett kandidatprogram i kulturvetenskap med inriktning mot litteraturvetenskap. Spelat violin ungefär ett år i lågstadiet. Läser nu ett masterprogram i biblioteks- och informationsvetenskap och tror att hon efter alla studier kommer bli bibliotekarie. Det är inte bara litteratur som är viktigt, utan kultur i stort:

”kultur har väl alltid betytt väldigt mycket, olika sorters kultur, musik, film, böcker”

”jag är lika intresserad egentligen av andra kulturformer, men det är lättast att få jobb inom litteratur och bibliotek”

Rakel: Har gått medieprogrammet på gymnasiet och sedan läst omvårdnad på Komvux. Är idag gift med en musiker i ett svenskt synthband. Gick musikskola när hon var liten och spelade trumpet i 9 år. Spelar inte trumpet idag, utan har övergått till synt. Tycker att musikutbildningen har påverkat henne:

”Jag har ju försökt göra lite musik själv och så här nu, och då har det absolut underlättat.”

Rakel är den enda av mina informanter som inte lyssnar särskilt mycket på något annat än synth-musik. Detta tror hon beror på att nyare band inte är lika äkta och mer kommersiella än gamla band.

”det är därför jag mest lyssnar på gamla band och inte så mycket nytt... det därför jag tycker så mycket om synth-band, eftersom det är en sån liten genre, alltså, den håller ju på att dö ut.”

Janny: Påbörjade en praktisk gymnasieutbildning, men hoppade av. Spelat bas i 3-4 år i ett band hon hade med sina kompisar för skojs skull. Bandet spelade mest metal.

5.2 Vem är informanten?

Följande delar ur frågebatteriet hamnar under denna forskningsfråga:

- **Vem är informanten?** Ålder, utbildning, ev musikalisk utbildning (Har du spelat något instrument/sjungit eller spelar/sjunger du nu?)
- **Musik och identitet.** I vilken mån identifierar du dig själv med en särskild stil eller en artist? Vilken subkultur känner du dig hemma i? (Är du till exempel gothare eller synthare?) Hur tar sig det uttryck? Genom musik, inredning, kläder, smink? Hur kommer det sig att du väljer att representera dig på detta sätt?

Det första frågefältet i frågebatteriet ”Vem är informanten?” redovisas i detalj ovan där informant för informant redovisas. Utbildningsgraden hos mina informanter skiljer sig från något års gymnasieutbildning till masterprogram. Inriktningen på den gymnasiala utbildningen sträcker sig från mer praktiska program till samhällsvetenskapligt, media och estetiskt program. Några av mina informanter har spelat instrument, någon funderar på att börja och två är inriktade mot texten.

När jag frågat kring vilken stil informanten tillhör har jag fått varierande svar, några av informanterna definierar sig till en viss grupp och Rakel svarar jakande på att hon skulle vara synthare:

”Jag skulle påstå mig vara synthare och delvis gothare, men jag lyssnar mest på synth och närliggande så säger synthare.” (Esmeralda)

”Ja, jag är ju nånstans där runt goth, punk och hårdrock och rör mig. Jag är väl lite synthare eftersom jag rakar mig på huvudet också på ett sätt, och jag har ju inga ögonbryn, det syns ju inte på inspelningen eller nånting, men jag har ju inte det för jag vaxar ju bort dom.” (Jennifer)

Andra informanter väljer att inte kategorisera sig:

” Ja, jag har alltid varit försiktig med att skriva in mig i en just genre, eller ja, en slags stil. Jag tycker ju att jag är den jag är och jag försöker kombinera så mycket olika attribut från olika genrer som jag tycker om.” (Madeleine)

Och det finns de som hade mer attribut när de var yngre:

”Jag har varit gothare, jag har varit glamrockare, jag har varit, ja, en massa olika... men alltså, nu är jag väl bara mig själv, inget speciellt alls” (Janny)

”kanske inte lika mycket som förr i allafall, när jag hade kängor och svart smink och hela kitet liksom.” (Rakel)

5.3 Vad är musik för informanten?

Följande delar ur frågebatteriet hamnar under denna forskningsfråga:

- **Musikbruk.** Hur brukar du lyssna på musik? Ensam eller tillsammans med andra? Var? (Hemma, hos kompisar, familj, på andra platser?) På vilka sätt? Bärbart, hörlurar, högtalare, live, spelar/sjunger du själv, Youtube? Brukar du vara på konserter? (När, var, hur ofta?) Vad är viktigt för dig i en låt? (som struktur, instrument, ackord, melodi, text, form, sångröst, sound, rytm, sväng?)
- **Upplevelser av musik.** Hur känns det när du lyssnar på musik? Brukar du välja musik utifrån hur du mår (sinnesstämning)? Påverkar musiken dig psykiskt? Eller fysiskt? Vad tror du det är som påverkar dig? De eventuella upplevelsena, hur är de i sin natur (emotionella, associativa, minnen)? Hur länge varar upplevelsen?

- **Sångtexter.** Lyssnar du på texten? Är den viktig för dig? Varför? I Blutengels fall, spelar det någon roll att de sjunger en del av sina låtar på tyska? Är det lätt att förstå? Kan du språket eller kollar du upp betydelsen? Eller spelar texten mindre roll? Vad gillar du mest, när de sjunger på tyska eller engelska?
- **Klassisk musik.** Vad är "klassisk musik" för dig? Lyssnar du på klassiska verk? Vad tänker du om klassisk musik?

Varje fält redovisas var för sig nedan. Först ut är musikbruk.

För alla mina informanter är lyssnandet av musik en stor del i deras vardag. Generellt lyssnar de flesta genom högtalare när de är hemma och hörlurar när de är ute. En av mina informanter är ständigt omgiven av musik:

"Jag lyssnar alltid på musik var jag än går." (Janny)

En annan tycker inte om när det är tyst runt henne:

"jag tycker aldrig om att ha det tyst runtomkring mig utan det måste alltid va musik på." (Rakel)

Att musik är viktigt exemplifieras av följande svar:

"Det är väldigt viktigt, jag lyssnar väldigt mycket på musik, så fort jag har tid"
(Madeleine)

Man kan också välja lyssningsmedium beroende på situation:

"Både och... det beror ju på hur man vill lyssna liksom, om man vill lyssna mer för sig själv eller om man vill kunna gå runt och göra lite saker så." (Jennifer)

Att göra andra saker när man lyssnar nämner några av mina informanter:

"när jag städar så tar jag ju på mig högklackat och en klänning och så dammsuger jag till Blutengel ungefär." (Jennifer)

"pluggar till musik emellanåt, när det går [Skratt] men ibland kan jag inte koncentrera mig så då får det bli tyst, men jag gillar att lyssna på musik så ofta det går..." (Madeleine)

Jag frågade Madeleine vidare om detta fenomen att inte kunna koncentrera sig, och hon utvecklade:

"Det beror väldigt mycket på vad det är för typ av musik, är det musik som på nåt sätt påverkar mig känslomässigt eller som jag börjar tänka kring, då går det inte, men däremot om jag lyssnar på klassisk musik eller nån, kanske instrumental musik, som inte kanske påverkar mig på samma sätt, så... går det lättare."
(Madeleine)

Rakel berättar om hur hon gått på syntklubbar och festivaler, även Esmeralda, Janny och Madeleine har gått på konserter i sitt liv. Esmeralda har varit på ”ett fåtal”, Janny var senast på konsert 2012 och Madeleine svarar:

”Det var ganska länge sen, eller ja, nu går jag inte lika ofta på konserter som jag gjorde tidigare... men det händer, nån gång ibland.” (Madeleine)

Jennifer hade gärna gått om inte miljön hade varit stressig för henne:

”Nej, nej, ingenting med själva musiken... det är alltså folket som kommer till konserterna... och gärna att dom är lite fulla och såna grejer också.” (Jennifer)

När det kommer till vad som är viktigt i musiken nämner Esmeralda, Janny och Jennifer textens betydelse. Janny som tidigare spelat bas, berättar att när hon lyssnar på vissa genrer så lyssnar hon på basgången.

”Inte i Blutengel. Men om jag lyssnar ungefär som Bring Me The Horizon och, lite mer metal, så gör jag faktiskt det.” (Janny)

Förutom texten är piano något som Jennifer fastnar för:

”Gärna lite piano där och där, hjälper...” (Jennifer)

Även Madeleine tycker texten är viktig, men nämner samtidigt melodin:

”Jag har alltid tyckt att texter till musik är väldigt viktigt, samtidigt som... i kombination med melodin.” (Madeleine)

Vad man fastnar för att lyssna på går över i nästa frågefält, som handlar om ”Upplevelser av musik”.

En av mina informanter, Janny, fastnade för både Blutengel och Marilyn Manson när hon var barn och har fortsatt lyssna på dem tills idag. När vi pratar om varför det blivit så svarar hon:

”Det är väl för att dom har talat till mig mest eftersom jag har haft det väldigt jobbigt i mina unga dar och sånt, så har dom väl tilltalat mig mest och hjälpt mig upp, för att jag tycker musik är väldigt bra när man inte mår bra.” (Janny)

Att använda musik för att påverka sin sinnesstämning eller att låta sig påverkas av musiken verkar vara återkommande hos mina informanter:

”när jag mår dåligt så brukar jag oftast sitta och lyssna på Blutengel och sånt, för jag känner att jag känner igen mig i dom och... det är alltid skönt att känna igen sig när man inte mår bra, tycker jag i alla fall.” (Janny)

”Ja, man kan ju definitivt känna en viss eufori... eller man kan känna sig så ledsen att man börjar gråta eller, man får ju... samma som när nånting känslomässigt upplevande händer, tycker jag... fast jag är ju väldigt emotionell av mig så att... det är ju det.” (Jennifer)

”Ja det är inte ovanligt att jag lyssnar på musik efter hur jag mår. Men ibland kan jag även lyssna på muntrare saker för att bli glad.” (Esmeralda)

”jag lyssnar på väldigt mycket olika musik som sagt, men mycket av det jag lyssnar på har nån slags mörkertema, det ska va, eller ja, tycker om vacker musik som är mörk och känslsam... som får mig att må bra... för vi alla är ju olika och blir glada av olika musik, men den musiken påverkar mig.” (Madeleine)

”man blir alltid så glad av den, i allafall den mer syntpopiga stilen från 80-talet, man blir väldigt glad av den och på positivt humör och sen den lite tyngre synthen tycker jag man blir mer... det är bättre att lyssna på när man är arg eller ja, upprörd så där, för att den är så, lite aggressiv på nåt sätt... så det, ja, det är nog med mycket vilket humör man är på, vilken typ av synth man lyssnar på.” (Rakel)

Janny upplever att musiken hjälper henne att må bättre, Esmeralda känner att musiken definitivt har förmåga att påverka hur hon mår ”i viss mån” och Jennifer beskriver hur musiken gör städning till ett nöje:

”jag känner ju mig uppumpad, lite lätt hyperaktiv och jag känner mig bra då, jag är liksom på gott humör och jag ska dammsuga och så trippa runt i mina högklackade och göra rent.”

Intervjuare: Hade du känt samma sätt att dammsuga tror du om du inte hade haft musiken?

”Nä, det hade inte känts samma... det är ju musiken, det är ju klänningen, det är ju det högklackade, dammsuga... allting ska vara med.” (Jennifer)

Musiken verkar också påverka hur mina informanter upplever verkligheten, för Janny som ständigt har musik runt sig är det som att musiken tonsätter verkligheten och hon säger att ”jag lyssnar på musik beroende på hur jag mår”. Hos Jennifer kan känslan som musiken skapat sitta i några timmar efter musiklyssnandet, men dock skulle det ändras om något ”i det verkliga livet” skulle hända.

”Om jag blir ledsen på riktigt, eller... om jag blev glad av låten och sen att något ledsamt händer, då är det klart att jag blir ledsen” (Jennifer)

Liknande förhållande har Esmeralda till musiken:

”Om jag är ledsen så blir jag inte gladare av att lyssna på en glad låt, eller tvärtom. Känslan jag känner förstärks av en låt som stämmer överrens med hur jag känner just då.” (Esmeralda)

För Esmeralda kan musiken också ha en helande effekt:

”Det kan på något sätt, även om det är deprimerande, vara renande och kännas validerande att lyssna på en låt som eländet man befinner sig i. Renande att få ut skiten typ.” (Esmeralda)

Flera av mina informanter har redan nämnt textens betydelse för musiken och upplevelsen. I nästa avsnitt följer frågefältet ”Sångtexter”.

Esmeralda, Janny och Jennifer har tidigare nämnt texten som viktig för musiken. Så här säger Rakel:

”Ja, jag tycker personligen att det är nåt av det viktigaste” (Rakel)

Madeleine har ändrat sin uppfattning genom åren:

”Förut ansåg jag att texten var absolut viktigast kanske för fyra år sedan eller nåt, men sen har jag faktiskt... tänkt om lite. Jag har tänkt en del på det här faktiskt, eftersom musik spelar ganska stor roll för mig, att melodierna och själva, det instrumentala är ju väldigt viktigt också, kanske till och med viktigare emellanåt, det beror ju väldigt mycket på om det är just en bra text som påverkar mig väldigt mycket så är det också i kombination med den musiken, den melodin just kring det som gör så den texten förstärks, på nåt sätt...” (Madeleine)

Blutengel, som är denna uppsats exempel, sjunger en del av sina texter på tyska. Då inte tyska är primär- eller sekundärmål i Sverige, undrade jag hur mina informanter förhåller sig till detta språk. Jennifer, Madeleine och Rakel har läst tyska tidigare. För att översätta nämner Rakel och Janny att de brukar använda sig av Google Translate. Även Esmeralda kollar upp ord ibland som hon inte förstår. Madeleine beskriver hur texten kan falla ihop med musiken:

”jag förstår inte allting och så, emellanåt så kanske texten på nåt sätt faller ihop med musiken och då spelar det inte nån roll egentligen vad dom sjunger om, men... ja, texten är viktig också.” (Madeleine)

Rakel beskriver hur hon tycker Blutengel är bättre på tyska:

”tyska är mer, vad ska man säga... det är mer kraft i det...” (Rakel)

Då albumet *Black Symphonies* är med symfoniorkester och detta förekommer i så kallad ”klassisk musik”, ville jag under denna forskningsfråga vad musik är för informanten, också uttröna vad klassisk musik är.

Både Madeleine, Janny och Jennifer lyssnar på klassisk musik. Esmeralda lyssnar på en del musik som ibland har ”lite klassiska inslag”, ett exempel är Sopor Aeternus⁶⁵. Varken Janny eller Esmeralda har något emot klassisk musik, Rakel däremot har inte intresse för det. När det kommer till attityder kring klassisk musik så kan det ses som olika världar:

”Jag tror också att klassisk musik kräver mer av lyssnaren och det tar längre tid att uppskatta ett klassiskt stycke än en modern låt där kompositionen är mer förutsägbar och lättbegriplig. Det är lite svårt att förklara men jag tycker nog att det är svårt att jämföra klassisk musik och modern musik. Det känns på ett sätt som att det är två olika världar.” (Madeleine)

---

⁶⁵ Enligt Sopor Aeternus & The Ensemble Of Shadows officiella facebook-sida, grundades bandet i Tyskland av Anna-Varney Cantodea. Musiken beskrivs som en mix av genrerna klassiskt, goth och ”melodramatisk fantastisk-ness”. Sångerskan och enda bandmedlemmen gör inga live-framträdanden.

”Ja, det är ju ett visst snobberi inom klassisk musik, att... där är det ju det att man ska tycka politiskt korrekt men inte politiskt korrekt utan musikaliskt rätt eller vad man ska säga.” (Jennifer)

5.4 Vad betyder Blutengels musik för informanten?

Följande delar ur frågebatteriet hamnar under denna forskningsfråga:

- **Blutengel-fan.** Hur länge har du lyssnat på Blutengel? Lyssnar du på andra band eller artister? Har du varit på någon konsert där Blutengel varit med? Vilken plats har Blutengel i ditt musikaliska kosmos: är Blutengel det enda bandet och musiken för dig, eller lyssnar du på annan musik? (Det kan vara så att informanten lyssnat länge på Blutengel, men inte har de särskilt högt upp på sin ”tio-i-topp”-lista – då är de ändå inlyssnade!) Har du lyssnat något på Chris i andra sammanhang, typ Terminal Choice? Vad tänker du om den musiken?
- **Frågor låtar.** Vad upplever du när du lyssnar på denna låt? Vad beror det på tror du? Är det något i låten som känns bättre än resten? Är det något som känns sämre? Hur skulle man kunna ändra låten så att du gillar den mer? Vad är viktigast i låten för dig? Lyssnar du på sångtexten något? Vad tänkte/kände du när du hörde de symfoniska versionerna? Vilket intryck fick du av Blutengel vid ändringen, kände du dig glad/nöjd/okej/besviken/sviken/neutral?
- **Reich mir die Hand, original.** Har du sett musikvideon? Vad tycker du om den? Vad gillar du/gillar du inte? Betyder tematiken i bildspelet något speciellt för dig? (Sexualiserad vampyrkult, klubbliv) Är det viktigt med videon?
- **Avslutningsvis.** Är det någon av de låtar vi pratat om du gillar mer eller mindre? Varför? Värderar du låtarna annorlunda i och med instrumenteringen? Högre/lägre? Varför?

Under första frågefältet redovisas hur informanterna förhåller sig till Blutengel och vilken plats Blutengel har i deras musikaliska kosmos.

De flesta av mina informanter har lyssnat runt 10 år på Blutengel, det är bara Madeleine som lyssnat mindre, ungefär hälften så länge. När det kommer till vad man lyssnar på mer beskriver Janny, Jennifer och Madeleine en blandad musiksmak, Janny lyssnar för exempelvis på pop, Jennifer lyssnar på filmmusik och Madeleine beskriver följande genreblandning:

”allt från metal till folkmusik, ebm, darkwave, future pop” (Madeleine)

Rakel lyssnar på ”jättemycket synth” (som Depeche Mode, Morrissey och The Smiths) och hörde Blutengel för första gången för 10 år sedan, men fastnade först ordentligt för några år sedan.

”den senaste tiden har jag varit så himla insnöad på just Blutengel så jag har glömt bort mycket av dom gamla banden faktiskt” (Rakel)

Att vad man lyssnar på går i perioder beskriver fler av informanterna:

”Ja, man kan ju säga kanske, när jag började lyssna på dom så, började jag lyssna väldigt mycket på dom. Dom var det största bandet som jag, eller ja, det bandet som jag gillade mest under en ganska lång period, ungefär när jag var 20...”
(Madeleine)

”Blutengel har varit det jag lyssnar mest på, men det går lite i perioder.”
(Esmeralda)

”Det är ju mitt andra favoritband från Tyskland [Blutengel] och Rammstein står ju lite över och Kraftwerk kommer på tredje plats... men av alla, så tror jag väl det pendlar ibland, för ibland tycker man ju bättre om ett band och en annan dag ett annat... så ibland så tycker jag ju dom går ifrån fyra till två till etta... så att det beror ju helt på vad jag känner för dom då... men dom är ju bland topp fem alltid.”
(Jennifer)

Jennifers beskrivning visar också att Blutengel har en stor del i hennes musikaliska kosmos, Rakel säger också att hon ”nu förtiden lyssnar bara på dom och Morrissey”.

Blutengels huvudsångare och frontfigur Chris Pohl, har också en del andra musikaliska projekt. Detta undrade jag också över hur mina informanter förhöll sig till. Janny lyssnar också på Miss Construction, men tycker Chris är bäst i Blutengel. Jennifer tycker om hans projekt, även ”om dom kan vara lite väl deppiga, en del av dom”. För henne är Chris Blutengel:

”Chris är ju liksom hela bandet skulle man kunna säga på ett sätt mer eller mindre”
(Jennifer)

Både Madeleine och Rakel har lyssnat på Terminal Choice⁶⁶, men det var inte något bestående för dem:

”då går han ifrån det här vampyrtemat och då är det ju inte precis lika kul längre men, jag tycker ju fortfarande han är sjukt snygg” (Madeleine)

”Ja, jag har lyssnat på Terminal Choice... men jag får väl erkänna att jag inte tyckte det var särskilt bra... det var väl två låtar som jag tyckte var bra, men... tycker att det... det skiljer sig så mycket från Blutengel, jag tycker att det är ett mer kommersiellt projekt han gjorde där...” (Rakel)

För Rakel stämde inte hennes bild av Chris i Blutengel överens med bilden hon fick av honom i Terminal Choice:

”det här med Terminal Choice var mer... skräpigt på något sätt, han sjunger på ett helt annorlunda sätt och... bilderna jag sett han uppträder live tycker jag är liksom... nej, det stämmer inte överens med den bilden jag har av honom i Blutengel helt enkelt.” (Rakel)

---

⁶⁶ Enligt discogs.com grundades Terminal Choice i Tyskland 1993 av Chris Pohl och är ett elektroniskt rock band.

Då texten tidigare har tagits upp, kommer i följande stycke om hur informanterna förhåller sig till Blutengels texter. För Jennifer ska texten antingen låta ”fint” eller vara vacker:

”Så jag har ju två grejer där, att det antingen ska låta fint eller att jag ska förstå texten och tycka den är vacker.” (Jennifer)

Texten kan också fungera helande:

”jag kan känna igen mig mycket i texterna och relatera till dom... tror jag, så det är sånt som hjälpt mycket när jag varit sjuk och i min djupaste depression och så där... så har det varit skönt att kunna lyssna på nånting som påminner om hur jag känner just då... så jag tror det har varit lite av en terapi för mig... just texterna är nog det. Det är nog därför jag tycker att texterna är viktigast, för att det är som en terapi för mig.” (Rakel)

Esmeralda berättar att för henne är texterna i Blutengel ”en mycket viktig faktor” och det hon gillar med texterna är ”det vampyriska, sorgliga och romantiska inslagen”, vilket hon också gillar inom annan kultur. Nedan ska vi se vad informanterna berättar kring det ”visuella uttrycket” och senare vid avsnittet rörande musikvideon till *Reich mir die Hand* kommer vampyrtematiken behandlas.

Ingen av mina informanter har gått och sett Blutengel live, många uttrycker dock en vilja att göra det. Däremot har både Esmeralda och Madeleine dvd:er hemma med live-material och de tittar även på liveframträdanden som ligger på Youtube. Detta gör också Janny och tycker följande om Blutengels shower:

”Jag tycker dom är väldigt underhållande, jag skulle gärna själv vilja gå och se dom live.” (Janny)

Madeleine beskriver Blutengel som någon slags teaterensemble där varje låt blir som ”en liten historia” och säger följande om det visuella:

”jag vill inte säga att det är kanske hälften-hälften, men det är en väldigt stor del av just själva bandet som gör att jag gillar att lyssna på dom... för att se liksom live-inspelningar, konserter, bilder och art-work i cd-fodral, jag tycker att sånt är jätteintressant.” (Madeleine)

Janny säger följande om Blutengel och deras stil:

”Ärligt talat, jag älskar den stilen dom har. För jag älskar gothic och sånt överhuvudtaget för att jag tycker det är en väldigt vacker stil.” (Janny)

Att se artisten när denne framför en låt kan också medskapa till intrycket:

”Chris ser ut att sjunga med sådan känsla och det gör att jag tycker det är ännu bättre!” (Esmeralda)

Nästa fält i frågebatteriet, ”Låtar”, kommer att först beröra *Behind The Mirror* och hur informanterna tyckt om den symfoniska versionen. Sedan kommer *Reich mir die Hand*

behandlas och dess symfoniska version. Nedan följer också en del från fältet ”Avslutningsvis” då jag försöker visa på skillnader mina informanter uttryckt mellan de olika versionerna.

Den första låten, *Behind The Mirror*, är långsammare i tempot och släpptes 2009. Följande tycker mina informanter om den låten:

”Den är fin, det tycker jag, för att... i deras låtar tycker jag, alltså, försöker... dom går till ett väldigt djupt ämne hela tiden, men dom gör det på ett fint sätt.” (Janny)

”Det känns som låten handlar om en stark åtrå att få vara vampyr, att få vara odödlig och att all smärta skall upphöra. Jag kan relatera till det.” (Esmeralda)

”den är ju jättebra tycker jag... också lite sån här... text, eller ja, låt som man kan deppa till... just texten och det här... tror den är väldigt baserad på Chris själv...” (Rakel)

”den var bra och den var lite väl ledsam... jag tror jag har slagit bort den lite därför, om du förstår hur jag menar... det blev lite för mycket känslor helt enkelt.” (Jennifer)

Att det kan bli för mycket känslor frågade jag Jennifer vidare om och fick till svar att det inte är roligt att ”bli så påverkad att man vill bara sitta och grina i ett hörn hela dan.”

Intervjuare: *Behind The Mirror*, har den nära den effekten?

”Ja, om man säger så att det finns en skala från noll till tio, så är den ju åtta, nia där.” (Jennifer)

När det kommer till den symfoniska versionen, säger Janny att hon helst lyssnar på originalet. Rakel tycker inte att det är så stor skillnad versionerna emellan, den symfoniska funkar att deppa till också, men om hon ska välja så blir det originalet.

”den handlar nog mycket om honom [Chris], för jag tror att han också upplevt mycket och att han... att det ligger mycket i hans texter, att det är mycket självupplevt helt enkelt...” (Rakel)

Madeleine visar en annan beskrivning av hur hon förhåller sig till den symfoniska:

”jag lyssnade på originallåten och sen lyssnade jag på den orkesterlåten och jag tyckte att den kunde ha varit lite bättre på det sättet...” (Madeleine)

Nästa låt som diskuterades specifikt är *Reich mir die Hand*, vilken är snabbare i sitt tempo och släpptes 2011. Till denna gjordes också en musikvideo, vilket kommer diskuteras senare, i stycket som följer tas alltså bara tankar om själva låtens musik upp.

Följande tänker mina informanter om denna låt:

”Jag vet inte riktigt vad jag får för känsla av just den låten men skön är den i alla fall.” (Esmeralda)

”I den låten tycker jag melodin är sjukt bra [Skratt] men jag tycker så mycket med just den typen av musik så själva det här beatet gör väldigt mycket i låten och den

låten har ju ett speciellt beat, jag är inte så insatt i musikaliska termer, men... som gör att låten lyfts fram på ett väldigt bra sätt” (Madeleine)

Jennifer tycker följande om texten:

”den var väldigt gripande, den var väl finare än dom flesta” (Jennifer)

Både Janny och Esmeralda tycker den symfoniska var fin/bra, men de föredrar originalet. Likaså föredrar Madeleine originalet.

”Jag tyckte den var bra, men jag föredrar synthvarianten. Synthare som man är.” (Esmeralda)

Även Rakel väljer originalet före den symfoniska, även om hon tycker att live-spelningen (Gothic meets Klassik) var häftig.

”han får det att funka på nåt sätt, för att det är verkligen det här gothstilen som han får till när han gör det på symfoniskt då” (Rakel)

För Rakel är gothstilen en faktor vilket hon upplever starkare i den symfoniska versionen:

”den är mer talande, den symfoniska då och... det är lite mer mystik bakom, alltså, det är nog då dom lever upp till den här gothiska stilen när det är på symfoniskt jämfört med den vanliga.” (Rakel)

Då låten *Reich mir die Hand* är en av Blutengels låtar som de valt att göra musikvideo till, kom det sig under intervjuerna naturligt att diskutera *Reich mir die Hands* musikvideo. I denna ser man Chris som en vampyr och under videons gång letar han upp en vacker kvinna på en kyrkogård för att bjuda hem till sig och dricka av.

Detta innehåll speglas i svaren nedan, många av informanterna uttrycker hur de gillar vampyrtemat. Janny har gillat sådant sen hon var liten och gillar det i övrig kultur också:

”jag tycker om det här med vampyrer väldigt mycket.” (Janny)

Madeleine beskriver hur hon alltid varit svag för vampyrtemat och gillar det också i övrig kultur, så här tycker hon om musikvideon:

”det var väl det [Vampyrtemat] som gjorde att den låten och videon... jag tycker det är så jävla snyggt bara, kan inte rå för det, men det är liksom det ultimata, det är ju skitsnyggt och sen så är jag imponerad också av alla människor i den videon som har sina egna stilar och verkligen lever ut det dom känner att dom är och vill, utan att bry sig.” (Madeleine)

Rakel beskriver också hur vampyrtemat påverkat henne:

”Jag tycker den [Musikvideon] är jättecool... jag älskar ju det här med vampyrer och blod och... hela den grejen... så jag blev väldigt fascinerad och, ja, jag älskar sånt.”

För Madeleine och Jennifer kan det dock inte vara vilken vampyrsort som helst:

”det får vara mer den ursprungliga sorten, inte dom här som glittrar i solljus [Skratt] så där går min gräns, ganska långt innan det, kanske. Men om man tänker Anne Rice, den typen är väl den vampyr, det vampyrtemat som jag tycker bäst om... både bok och film.” (Madeleine)

”Ja, den ska ju va skräckinjagande, det ska ju inte va... ja, helst i filmer ska det ju vara något som skrämmer en... det ska ju inte vara nåt som är så här vackert och som glittrar och sitter i träd och jag vet inte allt vad dom gör.” (Jennifer)

Madeleine, Jennifer och Rakel beskriver alla hur de såg musikvideon samtidigt som de hörde låten för första gången. Esmeralda berättar att videon fick henne definitivt att gilla låten mer och Madeleine tycker att videon är ”väldigt, väldigt grym” samt är den bästa videon och låten kombinerat. Jennifer beskriver hur man ”dras in”:

”Det är ju det att man dras ju in i Blutengels musik, vare sig man vill eller inte... och särskilt när man ser videorna... då får dom ju en ganska stor kraftinverkan.” (Jennifer, 18-23)

Under sista fältet ”Avslutningsvis” vill jag passa på att ta upp vad mina informanter tänker om att man som artist väljer att göra om låtar.⁶⁷

Detta är något som informanterna förhåller sig olika till när jag frågar om vad de tycker om att Blutengel valde att göra om låtarna:

”jag tycker det är jättebra, kör på, om det blir bra eller dåligt sen det vet man väl inte men... men vi har ju originalet kvar och så och om det blir en ännu bättre version så är väl det bara bra.” (Jennifer)

”jag kan tycka det är rätt kul när dom leker med låtarna ibland också” (Janny)

”Jag tycker det låter bra eller så, men vill helst att dom håller sig till synthen.” (Esmeralda)

”Jag har full förståelse för att han ville lägga till klassiska inslag i sin musik. Det ger låtarna en extra dimension och det går väldigt bra ihop med låtarna. Det är nog mer att jag tycker att Chris inte riktigt har en ”klassisk” röst vilket gör att hans sång inte smälter samman särskilt väl med musiken utan känns som att den är lagd ovanpå.” (Madeleine)

Rakel hade gärna sett att konserten Gothic meets Klassik hade anpassats lite mer till det gothiska temat:

---

⁶⁷ Beteckningen ”Avslutningsvis” har jag använt i skapandet av frågebatteriet för att täcka upp kring min ursprungliga fråga. Att det står som sist i frågebatteriet gör att informanten kan diskutera låtarna ytterligare och att jag som intervjuare får möjlighet att sammankoppla vad informanten tidigare sagt.

”jag tycker väl just att den konserten, jag tycker att dom hade kunnat göra själva inredningen lite bättre, jag tycker det är för ljusst.” (Rakel)

Om huruvida man får ändra om låtar som artist, tycker både Jennifer och Madeleine att man själv får välja vilken musik man ska göra. Även om dessa informanter är accepterande mot Blutengels ändring visar de följande attityder till muskförändring:

”men jag kan förstå det att folk blir lite besvikna av att man helt plötsligt byter sound eller vad man ska kalla det... men om jag hade varit musikartist så skulle jag inte jag velat stoppa för vad folk tycker jag ska spela och sen så är det ju det att folk är så tvådelade på detta, dom vill höra något nytt, men det ska ändå låta likadant som det förra.” (Jennifer)

”Sen vet jag inte om detta är en ”ny stil” som de kommer att fortsätta med i kommande album? I så fall är min första tanke att det känns lite tråkigt att de går ifrån sitt elektroniska sound.” (Madeleine)

Informanten Esmeralda svarar följande kring om Blutengel hade fortsatt med det klassiska:

”Jag hade tappat intresset och lyssnat på andra band. Det är synthen jag kom för & synthen jag stannar för.” (Esmeralda)

6. Behind The Answers – analys av informanternas utsagor

I föregående kapitel har jag grupperat ihop svar runt de olika frågefälten i mitt frågebatteri. Detta för att kunna svara på mina forskningsfrågor och börja kunna ana sig till ett svar på min ursprungliga frågeställning:

”Vad händer med upplevelsen hos inbitna fans när en grupp ändrar en originallåt?”

Ruud skriver att hjärnan har förmåga att själv reagera på musik människan hör utan att denna ”vet” vad det är den hör. Detta leder till att vilken musik människan tidigare lyssnat på kommer påverka hennes emotionella reaktioner.⁶⁸ Med detta kan man tänka att för mina informanter har det förhållande de tidigare haft med Blutengel och resten av deras musikaliska kosmos påverkat hur de tog emot den ändrade instrumenteringen. Därför är frågor runt vad de lyssnar på förutom Blutengel, hur de lyssnar och hur de förhåller sig till musiken viktigt.

Det är bara en av mina informanter, Madeleine, som skulle välja den symfoniska varianten över originalet för ett av exemplen, *Behind The Mirror*. Om man försöker särskilja henne som informant kan man säga att hon är i det äldre skiktet, har hög utbildning men ingen större musikalisk utbildning, har en varierad musiksmak och är en av dem som gillar både goth och vampyrtemat. Madeleine definierar också Pohls röst och säger att hon inte riktigt tycker att han har en ”klassisk” röst. Sedan är Madeleine den informant som lyssnat kortast tid på Blutengel.

I sin studie om starka musikupplevelser skriver Gabrielsson att även utförandet av musiken är betydande, många av dennes informanternas berättelser har snarare fokus på hur artisten framför musiken.⁶⁹ Även det visuella synintrycket av artisten, som utseende, klädsel, kroppsspråk, engagemang och scenens miljö och dekor kan ibland inom Gabrielsson studie verka lika viktiga som musiken.⁷⁰ Många av mina informanter tittar på inspelade konserter, antingen via Youtube eller från dvd, och de flesta berättar att om låten har en musikvideo, förstärker det intrycket till det bättre. I exemplet *Reich mir die Hand*, tycker många av mina informanter mycket om vampyrtemat.

Flera saker påverkar musikupplevelsen och därmed också vad man tänker och vad man till slut väljer att lyssna på. Gabrielsson sammanfattar växelspelet enligt följande:

”Sammanfattningsvis: Ett potentiellt stort antal olika element i musiken verkar tillsammans med ett potentiellt stort antal individfaktorer och situationsfaktorer. Antalet tänkbara musik x människa x situation kombinationer förefaller praktiskt taget oändligt.”⁷¹

⁶⁸ Ruud, Even (2013), *Musikk og identitet*, Universitetsforlaget, Oslo, s 67

⁶⁹ Gabrielsson, Alf (2013), *Starka musikupplevelser*, Gidlunds förlag, Möklinta, s 517

⁷⁰ Ibid s 518

⁷¹ Ibid s 521

Just musikvideon till *Reich mir die Hand* talar många om mina informanter varmt om. De tycker videon är bra och de uppskattar vampyrtemat. Flera av informanterna såg videon samtidigt som de hörde låten första gången, vilket ändrar situationen till skillnad från när informanten bara lyssnat på musiken. Att Blutengel tar vampyrtematik är passande med gothkulturen som de ingår i och även något som informanterna fastnat för speciellt.

När Gabrielssons informanter berättar om sina musikupplevelser beskriver de ofta uttrycket i musiken, och dessa beskrivningar kategoriserar Gabrielsson i fyra olika typer. Den första är när informanten beskriver det känslomässiga uttrycket rent generellt, den andra är när informanten pekar ut vissa egenskaper i musiken som var speciellt viktigt (som klang, rytm, melodin, instrumentation, röst etc.), den tredje typen är när informanter pekar på ett visst stycke eller till och med en specifik ton som avgörande för uttrycket och den fjärde typen är när informanten berättar om textens betydelse.⁷² Även hos mina informanter är dessa olika typer av beskrivningar förekommande, speciellt den första och den fjärde typen.

Många av mina informanter har tagit upp sångtextens betydelse specifikt. Bossius och Lilliestam skriver att det finns förhållandevis lite forskning kring sångtexters inverkan. Många musikanalyser (och textanalyser) tar inte hänsyn till multimodaliteten hos en sångtext. En sångtext levereras oftast av en röst som ljuder på ett visst sätt med en viss musikalisk kontext.^{73 74} För Jennifer ska texten antingen låta fint eller så ska hon ”läsa” sig till den och tycka den är vacker. Rakel beskriver hur hon under perioder när hon varit sjuk i depression, kunnat lyssna på Blutengel och känt igen sig i känslan. Texterna beskriver hon vara som en terapi för henne.

Hur informanterna har definierat sig i förhållande till olika subkulturer och till Blutengel har varierat. Då Blutengel själva definierar sig som goth, har det för mig i uppsatsen varit logiskt att ta upp denna subkultur som bakgrund till ämnet. Mina informanter har istället följande spännvidd: synthare, ”goth-punk-hårdrock”, att välja attribut från ”det man tycker är vackert” och att ”bara vara sig själv”. Två av mina informanter beskriver att de hade en mycket mer explicit uttryckt stil när de var yngre, och som Bossius och Lilliestam skriver, är subkulturer något som främst förknippas med ungdomsåren.⁷⁵

Även i Bossius och Lilliestams studie använder informanterna sig av musik för att påverka och hantera sina känslor.⁷⁶ Detta gäller även hur de hanterar negativa känslor, men inte att musiken som sådan gör dem ledsna.⁷⁷ En av mina informanter, Jennifer, verkar ge en annan bild än den Bossius och Lilliestams studie ger. När vi diskuterar *Behind The Mirror* berättar

---

⁷² Gabrielsson, Alf (2013), *Starka musikupplevelser*, Gidlunds förlag, Möklinta, s 500

⁷³ Bossius, Thomas, Lilliestam, Lars (2011), *Musiken och jag. Rapport från forskningsprojektet Musik i Människors Liv*, Bo Ejeby Förlag, Göteborg, s 145

⁷⁴ Givetvis kan en sångtext också läsas i skivomslag, i sångböcker, på internet etc.

⁷⁵ Bossius, Thomas, Lilliestam, Lars (2011), *Musiken och jag. Rapport från forskningsprojektet Musik i Människors Liv*, Bo Ejeby Förlag, Göteborg, s 234

⁷⁶ Ibid s 245

⁷⁷ Ibid s 263

hon att det är ingen låt hon lyssnar på, för att det blir ”lite för mycket känslor”. Jennifer berättar också att hon är ”våldigt emotionell” av sig.

Gabrielsson skriver att man ofta antar att reaktionen av musik har samma karaktär som uttrycket i musiken, man blir glad av glad musik, ledsen av ledsen musik och så vidare. Erfarenheten säger Gabrielsson, att det inte råder sådana entydiga samband, hur reaktionen blir av musik är också beroende på situationen och omständigheterna.⁷⁸ Detta visar bland annat min informant Madeleine när hon berättar att det är mörk och känslös musik som får henne att må bra.

Flera gånger anpassar mina informanter sitt lyssnande till deras sinnesstämning. Esmeralda väljer ibland att lyssna på ”muntrare saker” för att bli glad. För Rakel, som bara lyssnar på en bred blandning av synthmusik, påverkar de olika stilarna hennes sinnesstämning, synthpopen från 80-talet gör henne ”alltid så glad” medan den lite tyngre synthen är bra att lyssna på när hon känner sig arg eller upprörd. För Janny och Esmeralda kan musiken och Blutengel hjälpa dem igenom tyngre känslor. Båda berättar om att känna igen sig i det man lyssnar på när man inte mår bra.

Lilliestam skriver också att all musik är idag utsatt för kommersiella krafter. Detta borde också då gälla exemplet Blutengel. Att som artist förekomma i ”fel” sammanhang kan vara förödande för artistens konstnärliga image och trovärdighet.⁷⁹ Lilliestam skriver detta i samband med att som artist bli sponsrad eller sälja ut sin musik, men jag vill dra detta resonemang vidare till Blutengel och deras omarrangering av originallåtar. De flesta av mina informanter har haft en accepterande attityd mot denna förändring, men informanten Esmeralda hade slutat att lyssna på dem om de hade fortsatt med symfoniorkester. Vissa av mina informanter lägger det i artistens frihet att göra som denne vill med musikriktningen. Även frontfiguren Chris Pohl själv svarar att ”han gör det han har lust för” när det kommer till hans musikskapande.

Chris Pohl har också flera andra musikaliska projekt, när jag talat med mina informanter om bandet Terminal Choice har flera av dem sagt att det inte är något de föredrar att lyssna på. Rakel drar parallellen till kommersiella syften ”jag tycker att det är ett mer kommersiellt projekt han gjorde där”. När det kommer till albumet *The Lonely Soul Experience: Path Of Blood* beskriver Esmeralda följande:

”Jag tror Chris förstod att Blutengel skall fortsätta i synthens anda så därför skapade han *The Lonely Soul Experience* istället där han kör lite klassiskt stuk.”
(Esmeralda)

---

⁷⁸ Gabrielsson, Alf (2013), *Starka musikupplevelser*, Gidlunds förlag, Möklinta, s 20

⁷⁹ Lilliestam, Lars (2006), *Musikliv Vad människor gör med musik – och musik med människor*, Bo Ejeby Förlag, Göteborg, s 232

Kanske är det så som Esmeralda beskriver, att ett band är bäst när de håller sig till den stilen de haft en längre tid. Madeleine beskrev att det ”känns lite tråkigt” om Blutengel hade gått ifrån sitt elektriska sound.

När jag har sökt mina informanter har jag sökt de som lyssnar på Blutengel, och inte tagit med någon annan grupp eller artist som kriterium för informantens medverkan. Jag har heller inte vetat var Blutengel befinner sig i informanternas musikaliska kosmos, utan vad de lyssnat på och i vilken mängd de lyssnar på Blutengel har fått komma fram under intervjuerna. Att acceptansen var större än vad jag först trott gentemot omarrangeringen kom som en överraskning, även om det i stort sett endast rörde sig om acceptans och inte förälskelse i de nya versionerna.

7. Sammanfattning och diskussion av analysen

För vidare studier runt musik och musikanvändning finner jag det intressant att informanterna använder sig av musik för att arbeta sig igenom jobbiga känslor. Att använda musik i ett självterapeutiskt syfte är också ett område där Bossius och Lilliestam funnit att det behövs mer forskning.⁸⁰

När det kommer till omarrangering av låtar och speciellt när man ändrar instrumenteringen tror jag att fler tillvägagångssätt kan vara givande. I en intervju berättar informanten det den tänker på och vill dela med sig av för just det ögonblicket, i mitt fall kan det ha gått en tid för informanten sen denne hörde exempelvis den symfoniska versionen. Att då kunna svara djupgående på hur man uppfattar den, kanske inte alltid är det lättaste. Jag skulle vilja se, som Madeleine beskriver att hon gjort, att informanten lyssnar först på den ena och sedan på den andra versionen och sedan reflekterar över vad denne tyckte. Problemet blir ”styrkan” i fanskapet. Alla kanske inte har ett så starkt intresse för och förhållande till musik att man aktivt letar upp och jämför musik.⁸¹

Att däremot prata med informanter om vad man som artist får göra var lättare än att få svar på min huvudfråga om vad som händer med upplevelsen hos mina informanter när originalversionen ändras.

Att intervjuerna inte visade på starkare reaktioner kan ha flera orsaker. Det kan finnas en tätare koppling mellan den symfoniska instrumenteringen och gothkulturen än vad jag först tänkt, som exempel talar Rakel om hur ”dom lever upp till den här gothiska stilen när det är på symfoniskt jämfört med den vanliga”. En annan orsak kan också vara att mitt frågebatteri helt enkelt inte tar fasta på skillnaderna i upplevelsen hos informanterna tillräckligt. Det handlar förmodligen om en avvägning, som intervjuare vill man inte ställa för ledande frågor och ”tvinga” fram svar hos informanten. Den tredje möjliga orsaken kan vara att informanterna inte varit de med mest fundamentalistiska åsikter.

I retrospektivt läge hade jag gärna sett fler öga mot öga intervjuer, helst i avskild och bekväm miljö så att förutsättningarna hade blivit ännu bättre. Den intervju som ägde rum på ett kafé var trots den avskilda plats vi satt på, inte lika privat som till exempel intervjun vilken tog plats i ett rum på ett bibliotek. Att intervju via Skype utökade antalet informanter, men en viss del av den personliga kontakten försvann. Vid båda intervjuerna via Skype såg jag som intervjuare inte informanterna, vilket gör att eventuella gester eller andra kroppsspråkliga yttringar gick mig förbi. Att intervju via mail krävde ett annat förhållningssätt, den stora fördelen med mail är att transkriberingen blev mycket enkel.

---

⁸⁰ Bossius, Thomas. Lilliestam, Lars (2011), *Musiken och jag. Rapport från forskningsprojektet Musik i Människors Liv*, Bo Ejeby Förlag, Göteborg, s 300

⁸¹ Se vidare; Eva Kjellanders studie från 2013, *Jag och mitt fanskap – vad musik kan betyda för människor*, vilken beskriver hur inlyssnade fans förhåller sig till sin musik.

Jag hade gärna sett ett större antal informanter, men jag finner följande citat från Trost något tröstande:

”Rent allmänt skulle jag vilja påstå att man skall begränsa sig till ett mycket litet antal intervjuer, kanske fyra eller fem.”⁸²

Inför nästa gång jag kommer att leta informanter, kommer jag istället söka brett så att jag får ett större urval. Det var svårt att hitta informanter och därför utökades metodiken från att först bara omfatta intervjuer öga mot öga till att låta Skype och mail intervjuer också ta plats som intervjumetod.

Mitt ursprungliga syfte med frågan jag ställde från början visade sig vara för svårt att svara på med den metodik jag använt. Många intressanta saker kom fram, rörande hur mina informanter använder och ser på musik men inte mycket kring hur de upplevde själva ändringen från originalet till symfonisk version. Rörande min ursprungliga fråga var de flesta av mina informanter överens om följande: Det är okej med den symfoniska, men jag lyssnar hellre på originalet.

För vidare studier kring hur upplevelsen ändras när en grupp gör om originalet, tror jag det behövs fler informanter och djupare intervjuer med ett utökat frågebatteri. Kanske att man även utför andra typer av undersökningar, där informanten får lyssna på musiken i fråga och notera vad den känner. Även att sitta och diskutera i mindre grupper kanske skulle kunna visa på mer attityder gentemot omarrangeringen. Eller så är gränsen för acceptans inte vid ändrad instrumentering utan istället när artisten byter både grupp och stil, som från Blutengel till Terminal Choice.

---

⁸² Trost, Jan (1993), *Kvalitativa intervjuer*, Studentlitteratur, Lund, s 73

Källförteckning

Musik:

Behind The Mirror, originalversion, från albumet *Schwarzes Eis* (2009)

Reich mir die Hand, originalversion, från albumet *Tränenherz* (2011)

Behind The Mirror och *Reich mir die Hand*, symfoniska versioner, från albumet *Black Symphonies (An Orchestral Journey)* (2014)

Musikvideo, *Reich mir die Hand*, laddades upp 2011-01-03 på Out Of Line Musics Youtube-kanal, <https://www.youtube.com/watch?v=w1G-9WUgptY>

Litteratur:

Bossius, Thomas, Lilliestam, Lars (2011), *Musiken och jag. Rapport från forskningsprojektet Musik i Människors Liv*, Bo Ejeby Förlag, Göteborg.

Brill, Dunja (2008), *Goth Culture Gender, sexuality and style*, Berg, Oxford, New York.

Fyhr, Mattias (2009), *De mörka labyrintherna. Gotiken i litteratur, film, musik och rollspel*, Ellerströms, Lund.

Gabrielsson, Alf (2013), *Starka musikupplevelser*, Gidlunds förlag, Möklinta.

Kuhnle, Volkmar (1999), *Gothic-Lexikon The Cure, Bauhaus, Depeche Mode & Co: Das Lexikon zu Dark Wave und Black Romantic*, Lexikon Imprint Verlag, Berlin.

Lilliestam, Lars (2006), *Musikliv Vad människor gör med musik – och musik med människor*, Bo Ejeby Förlag, Göteborg.

Lundberg, Dan, Ternhag, Gunnar (2002), *Musiketnologi En introduktion*, Gidlunds förlag, Möklinta.

Ruud, Even (2013), *Musikk og identitet*, Universitetsforlaget, Oslo.

Steele, Valerie, Park, Jennifer (2008), *Gothic: dark glamour*, Yale University Press, New York.

Trost, Jan (1993), *Kvalitativa intervjuer*, Studentlitteratur, Lund.

Internetkällor:

Blutengel på allmusic.com, hämtat 2014-12-11, <http://www.allmusic.com/artist/blutengel-mn0000053722/biography>

Blutengels egen sida, om den nya singeln, hämtat 2014-12-11, <http://blutengel.de/album/asche-zu-adsche/>

Blutengels egen sida, om albumet Black Symphonies, hämtat 2014-12-11, <http://blutengel.de/album/blutengel-black-symphony/>

Blutengels officiella facebook-sida, hämtat 2014-12-08, <https://www.facebook.com/BlutengelOfficial?ref=ts&fref=ts>

Blutengels officiella facebook-sida, om tematik, hämtat 2014-12-11, <https://www.facebook.com/BlutengelOfficial/info>

Chris Pohl, intervju, frågor ställda av fans och intervjun gjord 6/8-2014, fråga från Mandy Kreutzer, fråga från Nadine Leiche, hämtat 2014-11-11, <http://www.blutengel-fanblog.de/2014/08/eure-fragen-an-chris-die-antworten.html>

Chris Pohl, forum att ställa frågor till honom på Blutengels egen sida, fråga från Pohline, hämtat 2014-11-26, <http://forum.blutengel.de/viewtopic.php?f=36&t=1291>

Edmonton Symphonys sida om inspelningen med Procol Harum, hämtat 2015-01-07, <http://www.edmontonsymphony.com/about/recordings/procol-harum-live-with-the-edmonton-symphony-orchestra/>

Helgons inloggningssida, hämtat 2015-01-04, <http://beta.helgon.se/>

Out of Line Shop, information om albumet *The Lonely Soul Experience: Path Of Blood*, hämtat 2015-01-04, <http://www.outoflineshop.de/path-of-blood.html>

Sopor Aeternus, officiell facebook-sida, hämtat 2015-01-12, https://www.facebook.com/sopor.aeternus.offiziell/app_2405167945

Terminal Choice, information om grupp och album, hämtat 2015-01-12, <http://www.discogs.com/artist/80728-Terminal-Choice>

Recensioner:

Black Symphonies från köpsidan amazon, hämtat 2015-01-06, <http://www.amazon.com/Black-Symphonies-An-Orchestral-Journey/dp/B00ICTAJG6>

Black Symphonies, hämtat 2015-01-06, <http://www.reflectionsofdarkness.com/artists-a-e-cdreviews-131/14719-cd-review-blutengel-black-symphonies>

Black Symphonies från Side Line, hämtat 2015-01-06, http://www.side-line.com/reviews_comments.php?id=51003_0_17_0_C

Concerto for Group and Orchestra från allmusic.com, hämtat 2015-01-19, <http://www.allmusic.com/album/concerto-for-group-and-orchestra-mw0000454192>

Gothic meets Klassik, dag 1, från musikmagasinet Reflections of Darkness, hämtat 2015-01-07, <http://www.reflectionsofdarkness.com/festivals-concertreviews-160/12264-live-review-gothic-meets-klassik-leipzig-2012-day-1.html>

Gothic meets Klassik, dag 2, från musikmagasinet Reflections of Darkness, hämtat 2015-01-07, <http://www.reflectionsofdarkness.com/festivals-concertreviews-160/12275-live-review-gothic-meets-klassik-leipzig-2012-day-2.html>

S&M från allmusic.com, hämtat 2015-01-07, <http://www.allmusic.com/album/s-m-mw0000256504>

Weeping Willows på Popical, hämtat 2015-01-07, <http://www.gp.se/kulturnoje/recensioner/konsert/konsert3fyrrar/1.2554148-popical-weeping-willows-konserhuset-fredag>

Bilagor

Bilaga 1 – Mail till tillfrågade Helgonanvändare

Ämnesrad: Söker dig som lyssnar på Blutengel för intervju:

Denna termin skriver jag min kandidatuppsats i musikvetenskap om hur musik upplevs och jag vill exemplifiera detta med gruppen och ni som kan denna musik. Forskningsfältet har tyvärr varit allt för fyllt med analyser genomförda av klassiskt skolade musikteoretiker som inte tittar på hur musik egentligen upplevs.

Jag söker dig som lyssnat på gruppen ett bra tag och är van vid deras musik för en intervju IRL där vi diskuterar musik och gruppens låtar Reich mir die Hand och Behind The Mirror samt deras symfoniska versioner.

Intervjun görs i november-december i år, beräknas ta 30-45 min och platsen för intervjun bestämmer du (jag finns runt Göteborg).

Hör av dig om du vill dela med dig av dina tankar eller har frågor!

Bilaga 2 - Frågebatteri

Vem är informanten? Ålder, utbildning, ev musikalisk utbildning (Har du spelat något instrument/sjungit eller spelar/sjunger du nu?)

Musik och identitet. I vilken mån identifierar du dig själv med en särskild stil eller en artist? Vilken subkultur känner du dig hemma i? (Är du till exempel gothare eller synthare?) Hur tar sig det uttryck? Genom musik, inredning, kläder, smink? Hur kommer det sig att du väljer att representera dig på detta sätt?

Blutengel-fan. Hur länge har du lyssnat på Blutengel? Lyssnar du på andra band eller artister? Har du varit på någon konsert där Blutengel varit med? Vilken plats har Blutengel i ditt musikaliska kosmos: är Blutengel det enda bandet och musiken för dig, eller lyssnar du på annan musik? (Det kan vara så att informanten lyssnat länge på Blutengel, men inte har de särskilt högt upp på sin "tio-i-topp"-lista – då är de ändå inlyssnade!) Har du lyssnat något på Chris i andra sammanhang, typ Terminal Choice? Vad tänker du om den musiken?

Klassisk musik. Vad är "klassisk musik" för dig? Lyssnar du på klassiska verk? Vad tänker du om klassisk musik?

Musikbruk. Hur brukar du lyssna på musik? Ensam eller tillsammans med andra? Var? (Hemma, hos kompisar, familj, på andra platser?) På vilka sätt? Bärbart, hörlurar, högtalare, live, spelar/sjunger du själv, Youtube? Brukar du vara på konserter? (När, var, hur ofta?) Vad är viktigt för dig i en låt? (som struktur, instrument, ackord, melodi, text, form, sångröst, sound, rytm, sväng?)

Upplevelser av musik. Hur känns det när du lyssnar på musik? Brukar du välja musik utifrån hur du mår (sinnesstämning)? Påverkar musiken dig psykiskt? Eller fysiskt? Vad tror du det är som påverkar dig? De eventuella upplevelserna, hur är de i sin natur (emotionella, associativa, minnen)? Hur länge varar upplevelsen?

Sångtexter. Lyssnar du på texten? Är den viktig för dig? Varför? I Blutengels fall, spelar det någon roll att de sjunger en del av sina låtar på tyska? Är det lätt att förstå? Kan du språket eller kollar du upp betydelsen? Eller spelar texten mindre roll? Vad gillar du mest, när de sjunger på tyska eller engelska?

Frågor låtar. Vad upplever du när du lyssnar på denna låt? Vad beror det på tror du? Är det något i låten som känns bättre än resten? Är det något som känns sämre? Hur skulle man kunna ändra låten så att du gillar den mer? Vad är viktigast i låten för dig? Lyssnar du på sångtexten något? Vad tänkte/kände du när du hörde de symfoniska versionerna? Vilket intryck fick du av Blutengel vid ändringen, kände du dig glad/nöjd/okej/besviken/sviken/neutral?

Reich mir die Hand, original. Har du sett musikvideon? Vad tycker du om den? Vad gillar du/gillar du inte? Betyder tematiken i bildspelet något speciellt för dig? (Sexualiserad vampyrkult, klubbiv) Är det viktigt med videon?

Avslutningsvis. Är det någon av de låtar vi pratat om du gillar mer eller mindre? Varför? Värderar du låtarna annorlunda i och med instrumenteringen? Högre/lägre? Varför?

Kan jag återkomma till dig om jag skulle komma på något mer att fråga om?

Stort tack!